

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

»ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК« излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду »Краљев трг« до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: селима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механџијама из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви »Полицијског Гласника« не продају се. Рукписи не враћају се.

ЧОВЕК КАО ЗЛОЧИНАЦ

од М. П. Јовановића.

(НАСТАВАК)

Појам савести мења се према томе шта је садржина моралности. Снага савести, као и многих других особина ума и душе, није ни у свих људи једнака, него је зависна од порекла, утицаја породице, васпитања, околине. Много што шта од онога, што савест нашу чини строгим судијом властитих нам дела, наследи се, а још више васпитањем одгаји и задобија. Што је на нижем ступњу моралност породице, околине, што је гори пример, тим је слабија моћ оног осећаја дужности што принуђава, тим мања снага савести. Савест се не може развити или се угуши чим почне избијати у детета, рођенога у кругу сурових покуда и ниских нарави, у детета које се подиже и учи само оном што је ружно и срамно.

Па да ли је злочинац доиста без савести и да ли је немање гриже савести знак »урођена злочинца« ?

Да у урођених злочинаца нема гриже савести, Ломброзо сматра за доказано тиме, што они никад не жале своју жртву, него јој се још ругају, а нарочито тиме, што на злочин гледају као на неку красну ствар, и што не умеју себи да објасне ни шта је то грижа савести. И ту сад наводи неколике примере монстрозних злочинаца, од којих се не зна у кога је више дрскости и поруге према свему што је племенито и добро, па ти изузетни примери имали би да буду правило. По неки дрски зликовац доиста се хвалише својим гнусним делима; но често то чини само да би једио иследника и да би у једу овога уживао. Чешће се злочинци показују равнодушни и тупи, кад ко покуша да у њих пробуди кајање и савест. Они пак примери нешто су веома ретко. Ма да је права грижа савести, са сталним знацима тешкога кајања, нешто ретко, ипак има код свих врста злочинаца правога кајања, које казује да их савест веома мучи. Гриже савести по најмање је у злочинаца против својине, а скоро никако је нема у старих крадљиваца. Савест по најчешће јако мучи обичне убице и злочинце из афекта. Јако и стално мучење савести са знацима велике скрушености често иде уз почетке душевне поремећености. Многи случајеви душевне по-

ремећености и самоубиства осуђеника, који су већ доста од досуђенога затвора издржали и који изгледом својим не казиваху да се кају ни говором својим да их савест гризе, резултат су јаке борбе савести, од које се не могадоше отргнути. Самоубиство код неких злочинаца долази тако неочекивано и без икаква повода иначе, да се само та ко даде објаснити.

Код многих злочинаца савест се само позно јавља; треба јој нека нарочита прилика, нека случајна околност. Иначе су

глуви према свима утицајима са стране, неприступни за радознале посматраоце и не одаваљу се онима који би ради били о души њиховој старати се. Изгледа да сам злочин, свест о кривци, као каква највећа стена, притиска душу многих злочинаца, потискујући и оно мало моралности и човечанских осећаја што је у души њиховој заостало. А многи себе држе као демоном изабране да зло чине и да у том не могу своју судбу променити, те неће ни да знају ништа за савест и кајање. Но није ретко да и за такве људе куцне час, када не могу избећи глас савести. То се да потврдити посматрањем и проценом чиновника многих казних завода, који, претпостављајући наравно да се интересују и да разумеју психолошки елемент злочинаца, у сталној и тесној вези са овима, у стању су о том боље судити од свих теоретичара и дилетаната, били то правници или лекари судски и психиатри, који злочинце посматрају само с времена на време и увек у стању не-обичнијем. Са свим је, дакле, друкча процена тих људи, који су се потрудили те задобили срце и поверење великог броја злочинаца, који су познали оно што ови одиста мисле и у унутрашњости својој осећају.

Као год што по искуству својме, вели наш аутор Бер, нисмо могли у опште одрећи злочинцима осећај стида и кајања, и као што и у немању тога осећаја нисмо могли видети специфичну особину

урођеног злочинца, тако исто не можемо тврдити ни савести да нема у злочинаца у опште, нити видимо у немању гриже савести какву општу белегу урођене криминалности. Злочинци се ни у том не разликују од широких кругова велике народне масе, у којих налазимо морално осећање и дубину савести у мери најразличнијој и у свим могућим ниансама, тако да и ту, тачно испитујући, наћи ћемо, да су и једно и друго, и морално осећање и дубока савест, са свим

КОСТА Д. ЈЕЗДИЋ

ИНСПЕКТОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

обичајно у питању. Један зналац какав је чувени правник Глазер, у делу своје „о кривичној одговорности, слободној вољи, савести и казни“, вели: „Становник Нове Гвинеје има осећања само за своју најближу околину, његови су обичаји и правни погледи, према социјалним потребама му, тек један минимум, сва савест му је са свим бедна; па и у нас, Европљана, у сред тако тесног и великог саобраћаја од човека до човека, од народа до народа, саосећање једва прелази преко прага куће нам у којој станујемо, савест почиње да се гаси и нестаје, и ако теориски знамо шта је право а шта није, чим су у питању интереси људи од нас далеких“. Wallace вели: „Не претерује се много, а врло често је са свим тако, кад се тврди, да маса нашега друштва у моралу није се још узнела изнад дивљака и да, шта више, у многоме је испод ових“.

* * *

Италијанска криминална школа учи, да је урођени злочинац раван морално лудом. Морално лудило, као један засебан облик душевне поремећености, мање је посматрано у заводима за умоболне него у казним заводима, за то је постојање овог облика лудила тако дуго оспоравано. И злочинац и морални лудак имају једне ненормалности лобање. Веле, да морално луди, као и урођени злочинци, имају различито формоване половине лица, дебеле усне, велика уста, погрешне зубе, равно, несиметрично и узано непце, велике уши и здужену ресицу. Што су те аномалије лобање и лица нешто ређе у урођених злочинаца, то, по тумачењу оштроумног Ломброза, долази отуд, што се морална идиотија на лицима која јој подлежу јавља позније, услед каког тифуса итд., а злочинац показује знаке изрођавања још од почетка или после дужег упражњавања у неваљалству. И други знаци телесне дегенерације и урођених мана заједнички су им. А што им је у највећој мери и неоспорно заједничко, то је немање душевности, немање осећаја за све што је морално и узвишено, за све оне алтруистичке покретаче, као и жудња да зло чине. И урођени злочинац и морални лудак сујетни су и надмени, при том интелегенције разнога степена, час им је ова недарнута, нормална, час нешто мања. У обојице развија се неко карактеристично стање још из детињства или од првих година младости, као склоност крађи, ексцентричан карактер, свирепост према животињама и вршњацима својим, лаж, лукавство и дрскост у затрљавању својих неваљалстава, прерани полни нагон и др.

Раније ми смо казали како гледамо на моралну идиотију, те нам није потребно и сада улазити у ово спорно питање. Морална перверзија или квар појава је, која се дешава код многих обољевања мозга прелазно или трајно, као и код извесних токсичних и других соматичко-патолошких стања. Морално дефектан човек не сме се звати умоболним, ако уз злочиначку склоност и радњу нема никаквих знакова психозе, правог умног обољења; онај, који би био карактерисан тиме, што би очувао целину свих психичких особина а чинио једнако неваљала дела, није луд; *ту немамо лудака него злочинца*. Така лица злочинци су, а не умоболни, *иа нека су им злочина дела ма како абнормна и монструозна*. И као год што мислимо да нема моралног лудила, тако исто мислимо да нема ни неке нарочите организације мозга, која би човека чинила злочинцем. И онда наравно не може се ни једначити урођени злочинац с моралним лудаком, јер ни један ни други и не постоје као неке засебне категорије. Наравно да има индивидуа, које су нам оригинално абнормне по злочиначком им карактеру, по својим моралним недостацима још из младости, по својим непрестаним поновним упадима у кривицу, али сви ти, ако не показују никакве поремећаје душевне сфере своје, нису ништа друго него злочинци, а умоболни или луди су тек они од њих, у којих је и дух поремећен. Ма колико да је ту тешко оделити и разликовати прелаз од злочина ка лудилу, ипак се та разлика мора очувати, а она је једино у том, што лудило има за основу обољевање нервне системе, а у злочинца нема оболелости тога органа. Урођенога злочинца нема, јер нема ни такога мозга, чије би све функције остале недарнуте а показивало би се да принудно гони само на злочин. Многи од ових монструозних злочинаца имају пуно аномалија у форми лобање и других знакова дегенерације, али по томе закључивати о стању мозга које би само криминалу гонило није допуштено

већ за то, што тих истих аномалија има и код људи морално чистих, добрих и честитих.

Да се узме да има урођеног злочинца, наводи највише то, што има тешких и врло чудноватих злочинаца међу самом децом. Ту нам често излази пред очи загонетка, коју не унемо да разрешимо. У новије време је ужасан број случајева, да врло млада лица, шта више деца испод оних година које закон захтева да бисмо их могли казнити као злочинце, извршују с невероватном, леденом хладнокрвношћу и мирнобом страшне злочине, па остају са свим равнодушни и лажљиви за све време истраге и издржања казне, без икаква трага кајања, ништа их не узбуђује, њихово срце ничим није узнемирено. Често се у таким случајима, уз интелигенцију, оштрину ума и моћ расуђивања зликовчева, на начин најгрознији, са свим јасно види одсуство свега моралног осећања, тако, да мислимо у праву смо веровати, да пред собом имамо не само моралног идиота него урођеног злочинца. Но баш та чудовишта, која се од најраније младости одликују злоћом и ружним склоностима, у већем или мањем степену имају на себи знаке слабоумља; код других пак други појави казују неко болесно стање мозга. *Та лица пре су урођени умоболници него урођени злочинци*. У осталом није редак случај да се доживи, да се после казне дугог затвора и ти без срца и осећаја млади злочинци стану јако кајати и да их савест стане веома грести, *ако је само за све то време рационално лечен њихов нарочити карактер*. (Наставиће се).

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

Од једног општинског писара добили смо овакво питање:

М. С. из Ореовице, покосио је ливаду Р. М. из Жабара, која је у *атару општине жабарске*. Оптужени је, а на тужбу тужиоца, ухваћен на самом делу, при раду. Суд општински за ово дело самовлашћа а на основу закона казнио га је са 10 дана затвора. Осуђени се жалио противу ове пресуде надлежној полицијској власти, и иста, расмотривши акта и пресуду по овоме предмету, жалбу је жалиоца одбацила а пресуду општ. суда одобрила, према чему је иста постала „извршна“. Ради извршења ове пресуде, суд је општине жабарске писао суду општине ореовичке, тражећи да пресуду његову у целом пространству њеном изврши над оптуженим.

Када је суд општине ореовичке, приступио извршењу ове пресуде, по захтеву суда општине жабарске, онда је оптужени М. С. поднео молбу суду, да га не подвргава затвору, но да му казну замени новчано, коју одмах и полаже.

Питање је, којој општинској каси припада наплаћена казна? да ли општини жабарској, који је суд дело извиђао, судио и пресудио, или општини ореовичкој где осуђени стално живи, и којој је акт ради извршења осуде — казне — послат.

Позвани својом дужношћу. да одговоримо и објашњавамо, свима општ. писарима, и да их упућујемо на правилну и закону радњу, ми са највећом готовошћу и на ово питање одговарамо:

Решавање о томе, да ли ће се казна затвора заменити новчано, по молби осуђеног, падало је у надлежност онога суда који је казну и изрекао, а не онога суда, који је по молби суда општ. жабарске имао казну извршити. Дакле суд општ. ореовичке могао је само примити молбу осуђеног, па исту послати суду општ. жабарске на решење, хоће ли му се молба, о замени казне затвора за новчану заменити и да ли он то по самом кривичном делу и поступању при истом заслужује. Суд општине ореовичке у своје спроводном писму могао би само дати своје мишљење, о томе: да је осуђени на казну добар грађанин, да је владања доброг, да није дотле осуђиван и за каквог се у опште у грађанству сматра, са напоменом, да би се према његовом владању и понашању иста казна затвора могла заменити новчаном, тј. ако би је осуђени могао платити једном својом трећином имања, што такође треба у спроводном акту назначити.

Када би суд општине жабарске уважио молбу осуђеног, и разлоге суда општине ореовичке, он ће, донети своје решење, о замени казне и онда тражити наплату по решењу са оно-

ликом вредношћу колику иста по замени износи, са свима осталим трошковима означеним у пресуди.

Сва ова сума припада суду општине жабарске, у чијем је реону кривица учињена, који је дело извињао и пресуду донео, а за извршење свега овога надлежан је суд општине ореовичке где осуђени стално живи, а то је све дужан извршити по узајамној а на закону положеној дужности.

Ово је наш одговор.

Одговор на задатак у 40 броју

На задатак штампан у 40. броју „Полиц. Гласника“, правилно су одговорили ови општински писари:

1. Јаков Л. Јаковљевић, писар општ. б. поточке
2. Јанићије Николић, рачуновођа општ. власотиначке
3. Јездимир М. Обрадовић, рачуновођа општ. плешке
4. Богдан М. Милосављевић, деловођа општ. плешке
5. Рад. Бабић, деловођа општ. коњушке
6. Милан М. Гајић, писар општ. коњушке
7. Јован Костић, деловођа општ. влаховске
8. Живојин Ј. Шобић, деловођа општ. липолишке
9. Александар Младеновић, писар општ. влашко-долске
10. Милија М. Раденковић, писар општ. бољевачке
11. Глигорије Мајлевац, рачуновођа општ. јасичке
12. Димитрије Б. Јаковљевић, писар општ. јасичке
13. Љуба И. Јовановић, писар општ. ракиначке
14. Анђел Благојевић, деловођа општ. трњанске
15. Радомир Ј. Павловић, писар општ. крчмарске
16. Велимир М. Животић, писар општ. топоњске
17. Никола Ђ. Ђурђевић, писар општ. вел. бошњачке
18. Љубомир Ђ. Јовановић, писар општ. градачке.

који су се изјаснили, да је пресуда општинског суда *правилна*. Пресуда и јесте правилна за то: што малолетник не може правити дугове за време свога малолетства, без знања и одобрења старалаца, па ма му они и одобрили да руководи кућом, јер то је руковођење само *деловодство*, зашта увек треба полагати рачуна или добити за ма какво предузеће одобрење.

Овде је малолетник примио самосталну управу наследног имања, по решењу старатељског судије Бр. 12483. 23 априла 1899 године, и одмах је изјавио да одриче дугове, учињене и признате за време малолетства; дакле ствар се према §§ 916 и 919 грађ. пост. мора поставити у пређашње стање, тако да *дуг не постоји*.

Остали, који веле да је са одрицањем плаћања дугова учињено задоцњене, јер је раније био пунолетан, — *не вреде*, јер то не стоји. Пунолетство малолетника се оглашава судом и предајом имања на слободно руковање, разрешењем старалаца.

ЈЕДНА ЛУДА

Ги де Мопасан

Умро је као добар чиновник, као председник једног великог суда. Његов узоран начин живота био је у правничким круговима Француске прешао у пословицу. Адвокати, млади саветници и судије поздрављали су са страхопоштовањем његово бледо и мршаво лице из кога су се сјајила два ока.

Целога свога века гонио је злочин и бранио оне који су у опасности. Лопови и убице нису имали горег непријатеља од њега, јер њима је изгледало, као да је он био кадар да чита из њихове душе, да погоди њихове најскривеније мисли, и да муњом свога ока открије све њихове замке.

Претрпан силним почастима умро је у осамдесет и четвртој години своје старости. Цео народ је плакао за њиме. Војници у парадном оделу отпратили су га до гроба, господи са белим краватнама говорила су жалосне речи над његовим сандуком, и пролевали сузе, у чију се искреност већ смело веровати.

Али када наиђе уплашени адвокат у покојничковој фијоци, где је чувао акта о великим злочинствима, на овај чудноват рукопис:

Зашто?

20. јуна 1851. Ваш сада долазим из седнице. Блондена сам осудио на смрт. Зашто је тај човек убио своје рођено

петоро деце? Зашто? Често пута сусрећемо људе, којима је убијање права сласт, и заиста мора бити да је то нека сласт. Можда највећа што постоји. Зар убијање није најближе стварању? Стварати и разоравати? Ове две речи садрже у себи историју света, историју целог света, свега онога што постоји. Зашто ли је то тако слатко, кад човек убија?

25. јуна. Замислимо, да ту пред нама неко човечеће биће живи, иде, јури. Једно биће, једна жива ствар, која у себи носи принцип кретања и једну вољу, која то кретање регулише. Та ствар ни с чим није у вези, није прикована за што, него је комад живота, који се креће по земљи, и ту крпу од живота, која је Бог зна од куд дошла, можемо разорити како хоћемо и тада од ње неће ништа остати, ништа, она ће иструнути, па је све свршено.

26. јуна. Зашто је убијање злочин? Зашто? Баш напротив, то је природан закон. Свако биће је одређено да убија. Убија да живи и убија да убија. У нашој је природи да убијамо. Ми морамо убијати. Животиња непрекидно убија, сваког дана, сваког тренутка свога живота. И човек непрекидно убија, да би се хранио и зато што осећа потребу да убија. Из сласти за убијањем измислио је лов. Та и дете већ убија инсекте, птичице у гнезду, и све мале животиње, које му дођу под руку. Али то још не засићава неодољив нагон за убијањем, који у нама лежи. Нама није довољно да убијамо само животињу, ми морамо убијати и људе. Пређе се тај нагон задовољавао приношењем људских жртава. Данас постаје убијање потребом нашег друштвеног реда, злочином. Убицу осуђују и кажњавају. Али пошто ми не можемо живети, док се не предамо том природном нагону убијања, ми то себи, с времена на време, олакшавамо ратовима, где један народ други потпуно уништава. И све онда плива у крви, читаве војске обузима нека врста пијанства од крви, заражује грађане, жене, децу кад у вече, крај лампе, читају одушевљена причања о овим крвавим светковинама.

Могло би се помислити, да бисмо требали мрзети те људе, који по својој занату приређују овако касапљење људи. О, не, њих претрпавају почастима, облаче их у сјајне униформе, на главама носе калпаке и ордене на грудима. Дају им се одличја и титуле сваке врсте. Они су горди, поштују их, жене их љубе, а гомила их поштује, и то само зато, јер је њихова мисија да пролевају човечју крв. Они пуштају своје убилачке инструменте да звече по улици, на које мимопролазећи, који носи капут, гледа са завистју. Јер убијање је велики закон, који је природа усадила у груди човечеће бића. Нема ништа лепше и ништа поштеније но убијати.

30. јуна. Убијање је закон, јер природа воли вечиту младост. Из свију тих несвесних дела звони: хитање! хитање! хитање! Јер што више разори, више ће обновити.

2. јула. У осталом шта је човечеће биће? Све и ништа. Мишљу је све. Савешћу и знањем је одломак света, чију историју носи у себи. Оно је огледало ствари и дела. Свако човечеће биће постаје у свету засебан свет.

Али погледајте, на путу, како се расе окрећу у ковитлац и онда човек није ништа више, ништа, ништа. Уђите у лађу и отисните се од обале, која хити од људи, и наскоро нећете ништа друго видети сем обале. Неприметно, сићушно биће нестало је, јер је мало, незнатно. Возите се брзим возом кроз Европу и гледајте кроз прозор: свуда ћете видети људе, људе, небројено људи! Они гамижу по ливадама, гурају се по улицама, ту су глупи сељаци, који ништа друго не знају, него само да обделавају своју земљу, грозне жене, које ништа друго не знају, него само мужу да скувају јело и да му роде децу. Идите у Италију, идите у Кину и ви ћете видети милијардама човечјих бића, која се рађају, живе и умиру, не остављајући за собом ни толико трага, колико оставља мрав кад га згазимо на путу. Идите у земље где Црнци живе по својим прљавим колебама, где Арапи седе под сурим шаторима, који се лепршају по ветру, и онда ћете се уверити, да јединица бића остављена самој себи, не вреди ништа, ништа. Раса је све. Шта вреди једно биће, јединица бића, код каквог номадског племена у пустињи? Ти су људи као филозофи, они се не боје смрти, у њих човек не вреди ништа. Убијамо свога непријатеља — е па то је рат.

Да, журите се кроз свет и погледајте гужву небројених, непознатих људи. Непознатих? У томе баш и лежи проблем.

Убиство је и постало злочином, јер смо нумерисали човечја бића. Кад се роде, уводимо их у књиге и крстимо их. Они су под законом. У томе лежи све. Биће се не броји, које није заведено у књигу. Убите га на каквој ледини, или у каквој пустињи, на брду или у долини, па не ћете учинити никакво зло. Природа воли смрт, она зато не кажњава.

Државни грађански регистар, на против, светиња је. Он штити човека. Човечје биће је неприкосновено, јер је уведено у државне књиге. Њима одајте поштовање. То је прави Бог. Доле, на колена!

Држава сме убијати, јер она има права, да листе промени како хоће. Ако она у каквом рату допусти да се закољу двеста хиљада људи, онда их она у својим листама, чиновничком руком, избрише. Свршено је. Али ми, који не смемо преиначавати државне књиге, ми морамо поштовати живот. Ја те поздрављам божанска моћи, што боравиш у храмовима државним. Ти си јача од природе.

3. јула. Мора бити да је убијати ретко и слатко задовољство: видети пред собом живо, мисаоно биће, па у том бићу направити рупу, али сасвим малу рупу, па видети како из те рупице тече она црвена ствар, што се зове крв и од које зависи цео живот наш, па онда видети пред собом само једну мекану, студену гомилу меса у којој више не борави дах!

5. августа. Да л би ико икада дознао, кад бих ја, ја који сам целог свог века пресуђивао и убијао, убијао изреченом пресудом, гилотином, убијао све оне, који су ножем убијали, кад бих и ја тако што учинио рад чега сам те злочинце казнио?

10. августа. Да л би на ме пала сумња, кад бих изабрао биће, до чије ми смрти није ништа стало?

15. августа. Искушење, искушење гамиже к мени као какав црв. Оно иде својим путем, прострујило је све моје тело, продрло је у мозак и настанило се у моје уши у којима престано одјекује нешто страшно, нешто чудновато од чега човек може полудети и то што одјекује подсећа на потоњи вапај човечјег бића. Оно ми одузима ноге и гони ме да идем тамо, где то треба да се сврши, а моје руке дршћу од чежње за убијањем. Ала то мора да је чудновата наслада, достојна слободна човека, који је одвојио од осталих људи, који своју савест уме ућуткати, који тражи рафинирана осећања!

22. август. Више се нисам могао уздржати. Убио сам једну животињицу, да бих покушао, да бих отпочео.

Мој слуга, Јован, имао је штиглица, чија је крлетка висила о прозору трапезарије. Слугу сам послао послом, а птичицу сам узео у руку. Осећао сам како јој срце куца. Била је врућа. Одох у своју собу, стежући руку све више и више. Срце јој је брзо куцало, а то је у исти мах било и грозно и пријатно. Хтео сам како да је удавим, али онда не бих видео крв.

Тада сам узео ножице, кратке ножице, за нокте, и у три пута сам јој пресекао шију. Она отвори кљун и хтеде да побегне, али ја сам је држао, јако сам је држао. Исто тако држао бих и бесну догу. И тада сам видео како цури крв. О, ала је то лепо! Црвена, сјајно црвена крв, крв! Осећао сам неодољиву жељу да је пијем. И почех је лизати језиком. Била је укусна. Јадна птичица имала је тако мало крви! Али ја нисам имао толико времена, колико сам желео, да уживам у овом призору. Мора бити да је сласт видети кад кољу бика.

А после сам радио као прави убица. Очистио сам ножице, опрао сам руке, воду сам просуо, а дело, лешину, закопао сам у вргу под јагодом, и то неће нико приметити. Сваког дана јешћу по једну јагоду. Ах, ала човек може лепо живети, кад само добро разуме живот!

Мој слуга је плакао. Он мисли да му је птица одлетела. Од куд може на ме бацити сумњу? Ха, ха, ха!

25. августа. Морам једног човека да убијем, морам.

30. августа. Свршено је. Чудно ми чудо. Шетао сам се по Вернешкој шуми. Ни о чем нисам мислио, но о том. На једном сретнем једног дечка, једући хлеб намазан маслом.

Он застаде, погледа ме и рече:

— Добро јутро, господине председниче.

И кроз главу ми на једанпут пројури мисао: како би било кад би га убио.

Ја одговорих:

— Јеси ли само, дете моје?

— Јесам, господине председниче.

— Сасвим сам у целој шуми?

— Сасвим сам, господине председниче.

И жеља за убијањем опила ме као алкохол. Лагано се примакнем дечку, јер сам мислио да ће побећи, ухватим га за гушу и почех стезати свом снагом. Он ме гледао неким страшним погледом. Боже мој! те су очи биле округле, бистре, ужасне! Никада нисам осећао већу узрујаност но тада. Али то је тако мало трајало. Својим ручицама обавило моје руке, а све тело се превијало, као перо кад га држимо над свећом.

Потом се више није мицало.

Срце ми поче куцати. Куцало је као срце у птичице. Тело сам бацио у један јендек и покрио га травом.

Затим одох дома и слатко сам ручао. Чудно ми чудо. У вече сам био врло весео, као подмлађен. Цело вече сам провео у префекта. Рекоше ми да сам те вечери био врло духовит.

Али ја нисам видео крв, па сам остао миран.

30. августа. Нашли су лешину. Траже убицу. Ха, ха, ха!

1. септембра. Ухапсили су два мангупа. Доказа нема.

2. септембра. Дечкови родитељи били су код мене. Плачу! Ха, ха, ха!

6. септембра. Ништа се није дознало. Мисле, да је један од мангупа то учинио. Ха, ха! Да сам видео крв, мислим да бих био потпуно миран.

10. октобра. Жеља за убијањем јури ми кроз жиле. Та је жеља, као љубавни нагон у двадесетој години.

20. октобра. Још једног сам убио. Шетао сам се крај реке и видео сам једног рибара где спава. Било је у подне. У оближњем врту, у коме је био засађен кромпир, лежала је једна секира, на сваки начин остављена за мене. Довукох се до рибара, потегох секиром и једним једитим ударцем преполовио сам му главу. Ала је ту било крви! Ружична крв помешана са мозгом цурила је из главе и лагано силазила у воду. Ја сам озбиљно и достојанствено отишао. Да је то само још ко видео! Био бих изредан убица.

25. октобра. Рибарев случај прави велику ларму. Сумња је пала на његова нећака, који с њиме иде увек у риболов.

26. октобра. Иследни судија тврди да је нећак убица. Цела варош верује у то. Ха, ха!

27. октобра. Нећак се брани врло глупо. Он тврди да је у то време био у селу да купи хлеб и сир. Он се заклиње, да су му стрица убили за време његова одсуства. Али ко ће му то веровати!

28. октобра. У мало што нећак није признао. Толико су га били окупили. Ха, ха, ха! Наше правосуђе!

15. новембра. Добавише отежавајуће доказе против нећака, који би наследио свога стрица. Ја ћу на том претресу председавати.

25. јануара. На смрт, на смрт је осуђен. Ја сам га осудио на смрт. Државни тужилац је говорио као какав анђеосветник. Ха, ха! Још један. Гледаћу кад га погубе.

10. марта. Сад је свршено. Јутрос су га погубили. Био сам весео, кад сам видео да је умро. Ипак је лепо видети, кад коме слети глава с рамена. Крв је текла као нека река. Кад бих могао, ја бих се купао у њој. Ала је величанствена мисао: лећи под ту крв, па да коса и лице и све буде црвено. Кад би се то само знало.

Чекаћу, а могу да чекам. Могао бих и најмањом ситницом да се издам.

Рукопис је имао још много листова, али о каквом злочину није било више говора.

Лекари за душевне болести, којима је овај рукопис дат, тврде, да међ нама јуре многе такве луде, о којима се ништа не зна и који су исто тако вешти и опасни, као што је ово лудо чудовиште.

Цера С. Талетов

ЈЕДНА АВЕТИЊА

(из хартија једног полицијског комесара)

Пре но што ико и слушао о почетку аустријско-пруског рата, скоро све врачаре варошких предграђа знаћаху да ће се у 1866. години велико крвопролиће догодити.

Једног вечера — а тога ће се још многи читаоци ових врста сетити — зацрвене се цео хоризонт изнад вароши и та се појава у виду зракова распростираше, коју стручњаци одмах доведоше у везу са поларном светлошћу. Хиљаде људи уочише ово, особито обојено, интензивно црвенило. Они застајаху у групама на улицама и свакојако нагађаху о узроку постанка и о значају његовом. Међу њима најобразованији мишљаху да је то велики пожар у каквој равници, а само је мало било оних који су знали што о егзистенцији поларне светлости, а сакупљени народ овима вероваше. Ревносно читање сановника и сваких других књига које подстичу сујеверје и простоту као и велико нерасположење простог човека да учи, да много размишља па да природно објашњење тражи и тамо где је унесена неприродност — све је то било узрок, због кога код њега налазе веровања и лак пријем најчудноватије приче и најглупље ствари на свету...

Кроз толика столећа, старе су жене имале ту несрећу, особито ако су мало ружне, да буду у круговима своје фамилије немиле а кад кад и страшне или баш да буду и гањане. У ранија времена врло се брзо вршио процес са вештицом, а данас је велика маса исто тако брзо са својом пресудом над старијом женом, ако она колико толико само даје повода за разне замерке.

У једној старој, једносратној кући, мога тадањег полицијског кварта (Margarethen) становаше један одиста необичан пар људи, који, заједно са зградом у којој становаху, беше озлоглашен као страшан.

Кућа је била од вајкада у улици, која се је непрестано насипала, те су доњи прозори били донекле испод површине калдрме. Она не беше велика, али беше врло запуштена и увек закључана. На њеној капији виђаше се остатак гвоздене алке, а велики димњаци раздвајали су ред прозора, који беху осигурани лепо украшеним решеткама од гвозђа. Уску али дугачку башту, у којој стара дрвета прављаху дебео хлад, окружаваше јак, висок зид, који је у исто доба одвајаше од суседних башта. Никада се није могао видети отворен прозор са улице нити је пак коме испало за руком да доспе у унутрашњост овога места, које изазиваше радозналост целе околине. Писма се убацаваху кроз једну пукотину у капији, и кад би когод дошао послом, те би zazвонио на капији, с њим би се изнутра разговарали кроз једну малу руну оковану гвозденим решетком, а из куће нико не излазаше ни улажаше до једна ћутљива женска, која беше прешла прве године младости, а која се сматраше пола као поћерка, пола као слушкиња. Али ово није могло ништа особито допринети оличеној намери, да се из тога нешто ванредно испреде. Човек у педесетим годинама, висок и мршав, густе, разбарушене, угасите боје косе, пузећег хода, с великим носем, који мршавом и љосавом лицу даваше карактер грабљиве тице. На против томе, мала дежмекаста жена врло живахна, која имађаше близу сто година, а беше полуслепа и без зуба, тумараше по кући и башти у издртој хаљини и често по читаве сате плакаше. Проседа, годинама неочешљана коса, спушташе јој се низ главу, а лице јој беше права ругоба. Слабе, увеле очи укочено гледаху из дубоких дупљи, а уста, без усана, могаху се сматрати као једна од бора које беху избраздале њено жуто лице. Приметило се да само господин редовно излази, а старица никада. Слушкиња изађе такође само једанпут дневно — и то изјутра — те купи у вароши све кућне потребе.

О овим су људима нагађали свакојаке будалаштине. За господина се мислило да је гроф, емигрант. Стара жена, да је његова тетка; да је живи сведок страхаота прве велике француске револуције — шта више, мислило се да је она била једна од дворских госпођа несрећне краљице Марије Антоанете. У кратко, о овим мирним и благим личностима не знађаше се баш ништа да прича. За то беше довољно разлога да се врло много подозрева и измишља. Мени је неколико вести о њима послато. Једно време држало се да је ова стара жена, у ствари млада, само награђена ругобом и лишена слободe. По том се опет пронашло, да је тако звани гроф фалзификатор банкнота, најпосле да ноћу свакојака сумњива лица долазе и раде опасне послове, да кују политичке завере и томе подобно. Но пошто сам ја боље знао, да су ови безимени изгнаници врло безазлени људи, и да се само њиховој повуче-

ности има благодарити, што је се спрам њих имало достојна уважења, те све ове денунцијације останаху без успеха.

За тим се деси случај, због којег горе описана стара жена постаде општи предмет разговора. Истога дана, када је се у вече око 10 сати појавила она северна светлост, која тако узнемири све страшљиве духове у овом предграђу, изјутра око 9 сати један мало пијан просјак дође пред капију тајанствене куће, где у пркос најјачег звоњења и лупања, не би пуштен унутра, већ му уделише кроз руну која на вратима беше. Пошто његовој луци не беше краја, те се наскоро искупише пред кућу љубопитљива лица и кавгације, појави се наша старица на прозору и узвикну на улицу: „Одлазите, одлазите! Небо ће вас казнити!“ Старица с овим изазва опште смејање, и да се није одмах у собу с прозора склонила, извесно би је ударила једна од оних каменица које бацаше на прозор сакупљена руља безобразних дерана. Неред је бивао све већи, док најзад није приспело одељење полицијских стражара, те изгреднике похапсило и с тим ред повратило. Можда више нико неби ни помишљао на овај догађај, да се у вече није запламтео небески свод оним црвенилом, које свакоме простом човеку беше непојмљиво, и да није један од оних кавгација од пре подне, изустио заплашљиву реч: „То нам је учинила она стара вештица! Биће рата — крв ће се пролити, — хајдемо њој, она нас мора обавестити!“

Једва се може веровати да се и у нашим данима, таквом мишљењу пажња поклања. Само један део сакупљене масе следоваше им из жеље за скандалом. Други део из радозналости, јер га још везују ланци празноверја, које се он труди сваком приликом да раскине. Речено — учињено. Дивља гомила прекрили улицу, која беше осветљена овим, до сад невиђеним црвенилом. Она се упути у стан нашега загонетног пара. За тим наста помрчина, коју проузрокова један црн облак.

Над кућама владаше тешка атмосфера, која одговараше расположењу појединих лица, обузетих непознавањем природних појава. Господар тајнствене куће би извештен од своје слушкиње, да је руља дошла пред његову кућу и кад се он о томе увери, он отвори прозор и узвикну тужним гласом, да је се могао на далеко чути: „Поштујте мртве! Моја стара тетка, која у своме животу није никоме ништа на жао учинила, мало час је умрла услед оног јутрошњег страха.“ — Пошто се прозор опет затвори, растури се раздражена, али у ствари добродушна гомила, брже него што је се и скупила. Нико није више био ту, на кога би се могло посумњати да је био узрок изненадној смрти старе жене.

На глас о напрасној смрти, пођем ја одмах са мојим добрим пријатељем, лекаром полицијског кварта Д-р Хубером, у кућу умрле. Чудноватије куће нисам никада видео у своме животу. Кроз мрачан ходник, а преко уских степеница на завој, долази се на први спрат. Он беше од стране баште потпуно затворен јаким гвозденим решетком. После мале собе, која беше са којекаквим старежом закрчена, уђосмо у собу која у себи многе контрасте сачињаваше. Она беше тако чудновата, да би ми требало више листовата хартије, те да би је могао само приближно описати. У једној прастарој, дивно израђеној постели, око које висаху полу поцепане завесе, лежаше тело старице, увијено у чисту али пожутелу хаљину од платна. Преко главе беше метнут неки леп свилени покривач, али тако да јој испод њега очи виријаху. Прозор који беше на овој соби, врло је мало осветљаваше, јер беше заклоњен једном гредом. На једном масивном столу стајаше свакојако порцеланско посуђе за јело, а у средини међу овим један сребрн, лепо скован суд, који се је употребљавао за ледене облоге. Столице рококо беху помешане са неуглачаним клупама, а поред неколико лепих слика, израђених у масној боји, висаше једна шперпења, и на једном, уметнички израђеном столу, са кога се високо уз дувар уздиже распеће Христово, стајаше машина заједно са воденицом за кафу и флашом за шпирт. Лекар констатова да је овде наступила смрт услед старачке изнурености и напрасног поремећаја варења, а можда најближи њен узрок беше претрпљено узбуђење

Наша дужност беше свршена, а још исте ноћи пренесени су земни остаци Маркизе Алфонзине од Гибриел... у капелу, да се, по њеној жељи, метну у сандук и пренесу у завичај да се тамо саране.

Она беше у истини, још из оног страховитог доба, у коме

Француској историја крвљу писаше, и видела је кад је на гилотини пала глава њеног оца, њеног краља, њене љубљене краљице, и других пријатеља. Она није никад била дворска госпођа. Па ипак она је припадала најбољем племену старе краљевске Француске. Дошла је у Аустрију са својом матером, за време велике емиграције, где је на разним местима живела, и најпосле се пре двадесет година настани у Бечу, где је ето и умрла.

Њен нећак, господин гроф од....., пореклом од немачког племена, беше њен наследник и веран хранитељ. Његово занимање покриваше извесна тама. Па ни имање ово двоје људи није се могло оценити, јер нико не могаше ући у њину кућу да види шта имају. (Свршиће се).

КЊИЖЕВНОСТ

ПРИЛОЗИ КА ЛОМБРОЗОВОЈ ТЕОРИЈИ

Знаменито дело талијанскога криминалног антрополога Ломброзо *Uomo di genio* повукло је за собом велику научну дискусију. Теорија Ломброзова је позната: сваки генијалан човек је дегенерисан; више умне способности праћене су поремећајима мозга, ненормалним и душевним стањем; геније се граничи са лудилом, злочином, моралном и психичном дегенерацијом. Међу осталим многобројним критикама ове смеоне теорије, истиче се студија познатог Макса Нордау о дегенерацији. Немачки научњак доказује, да збиља има уметника, књижевника, војсковођа, научењака, проналазача код којих постоји психичко и физиолошко абнормално стање, и да су то дегенерици, — али баш зато што су дегенерици, они нису генији. Геније, то је потпуно развијено физичко, интелектуално и морално здравље. У потврду своје тезе, Макс Нордау анализује дела и психолошко стање извеснога броја филозофа, уметника и савремених песника; истиче чудноватости њиховога карактера и темперамента, зборку лудих болесних идеја у њиним делима, код Ничеа на пример, или рећање речи без тачнога значења, код Верлена. Нордау тврди да анархисти, симфонисти, декаденти, еготисти, сви они претерани индивидуалисти који у звезде кују своје ја, који занемарују језгро ствари, и заносе се суптилним и незнатним уживањима, да су сви они дегенерици, близу лудила, али баш зато што су такви, они нису генији.

Нарочито због идеја и критике Макса Нордау, Ломброзо је ту скоро издао веће дело *Геније и Дегенерација* (*Genio ed Degenerazione*). Ево у кратко нових прилога које шеф талијанске антрополошке школе наводи у прилог своје теорије.

После појаве *Генијалнога човека*, белгијски научењаци Вандервел и Масарт, у своме делу *Регресивна еволуција*, показали су како један орган који добија новији и савршенији облик назадује у претходном облику који ишчезава. Један се орган усавршава на штету другог, напредак првога органа повлачи делимичну или поступну астрофију другог. Губитком репа, смањивањем кичмених прстенова, губитком длаке, која је природна одећа његова, човек је платио задобијање нових установа и цирконволуција можданих. Код индивидуа, једна особина јаче развијена атрофира другу, и обратно. Код убица и лудака често се јавља велика уметничка активност; идиоти у извесним случајевима знатно одскачу над осталим људима. Том Блинд, Црнац, рођен 1840 у северо-америчкој покрајини Георгији, није био способен ни једну реч да запамти и изговори, али чуло слуха било му је тако јако развијено, да је помоћу музике када се нотира, могао да понови сваки текст, ма колико био дуг, ма на коме језику био. Морел наводи једнога кретена који није знао да броји до двадесет, али је знао имена свију светаца у календару, са данима у које падају. Застој развија једне способности или великога броја способности, надокнађује необично развиће других. Генијални људи су индивидуе код којих се све аномалије показују болесном превлашћу једне способности, умне, и дегенерацијом осталих.

Ломброзо у потврду томе износи слична констатовања разних научењака. Myers тврди да хистерија обично прати генијалне манифестације; Ronconi је 1896 публиковао једну студију о лудилу Тасовом; Arndt је 1897 писао: „Ко се осети генијом и понесе својим високим способностима, треба да зна да у себи носи знаке слабости који га чине дегенериком. Кант

је умро нежењен. Није имао основне моћи да да живот другогме бићу. Исти је случај и са Њутном и Лајбницом“.

Највећи део књиге посвећен је опису душевних поремећаја, које је Ломброзо после појаве свога првога дела прибранио у монографијама о Бекарији, Леопардију, Алферију, Тасу, Бајрону, Росету, Золи, Едгару Поу, Квинсију, итд. Али ти су примери свакојаке вредности. Час је узимао писце другог реда (Сарду, Сарсеј) и њихове погрешне изразе, час велике писце и њихове очевидне омашке пера. Као пример дегенерације узима једну обичну особину Золину, који када ради не чује ништа шта се око њега збива. Кад би то била особина дегенерације, а према томе, по Ломброзу, и генија, колико би било генијалних људи! Виктор Иго је рођен од нервозне матере, од оца који је умро од капље, зато је био огромно сујетан, веровао у себе да има огромну мисију на земљи, и његова мржња прстив Наполеона била је страсна. Да ли је то дегенерација? Тома де Квинси узимао је опијум, али Ломброзо је заборавио поменути да је Квинси почео гутати опијум тек када је престао писати и свршио са својом сјајном књижевном каријером. Едгар Пое био је алкохолик, коме су родитељи били алкохоличари, и млади умрли од јехтике. Али несрећни писац се целога века борио противу тога кобнога наслеђа, и најлепше своје производе, најлепше песме и најдубље приповетке, написао је у оним кратким размацама времена од неколико дана или недеља када је успевао да се отргне од пића. По теорији Ломброзовој, како је алкохолизам условљавао његову генијалност, у тим тренуцима његова књижевна продукција морала би застаги. Пример са другим једним великим и генијалним алкохоличаром, Алфредом де Мисеом, није ни мало срећнији: почетак његова пијанства крај је његове књижевне продукције.

У целој овој књизи слабо је што ново донето. Основи теорије, схватање и развијање њено, остало је исто; додана су само нова и многобројна факта. Несумњиво је да постоји извесна веза између генија и лудила, али да ли је та веза тако тесна као што Ломброзо мисли, у томе је спорно питање. Са новом теоријом његовом било је исто што и са свима новим теоријама, да би се доказало оно што је одиста тачно, узела се ствар преувеличавати, развијати, доказивати оно што није за доказивање и оно што се у опште и не да доказати. И најтачнија идеја када се стане развијати у свима конзеквенцијама неопходно води *ad absurdum*. Бојимо се само да заслужнога и ученога криминалног антрополога талијанског претерана ревност и љубав према својој идеји није у овом случају одвела на странпутицу.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Жртва спиритизма. — Француски листови јављају за један случај који речито сведочи како је глупост људска још и сувише јака, и како су зраци просвете и науке мало продрли у душевне тмине људске.

У Паризу је живела седамдесетогодишња баба Меланија Детре, и онако беспослена и ограничена, од подужег времена бавила се спиритизмом. Почела је са оближњим столовима, и пошто је од њих све научила, одала се на врло честе саобраћаје са духовима. Нарочито је била уобразиља да се њојзи јавља чувени дух Габриеле д' Етре. На своју несрећу, уврти јој се у памет, да ће умрети 13. октобра. И одиста, 13. октобра Меланија Детре умрла је. Нашли су је у соби ладну и укочену, а у једном орману 80.000 динара у хартијама. Њено је ображење било толико јако, да је њена фиксидеја постала дело. Поред толиких жртава, сулуде спиритистичке теорије имају и ову на души.

Самоубиство једне стогодишњакиње. — Из Етампа у Француској, јављају за овај чудан случај: Удовица Бите, којој има сто и четири године — рођена је још у прошлом веку, 13. априла 1795 — затворила се у своју собу, наложила угљен и угушила се. Једна жишка из ватре падне на њу, халине се запале, а сутра дан у њеној постељи нађене су само огоретине. Више од сто година несрећна жена рвала се са животом и бедом, и најзад је тако трагично подлегла.

Како се зарађује. — Толико се писало и нападало на мале немачке кнежеве у осамнаестом веку, који су своје поданике као војнике продавали Енглеској. Али изгледа, да ко-

лико је ту њихова грањљивост имала удела, и сами поданици нису били без тога. Изгледа да је у природи да се продаје, и да је инстинкт најмљивања дубоко ушао у природу човекову. Генијални Енглез Јордон то је добро опазио, и науми да се стави у службу Њеног Величанства Краљице од Британије. По свима француским, холандским, немачким, белгијским и швајцарским листовима изиђоше огласи, како енглеска влада тражи људе за Трансвал; они морају бити здрави и добро јахати. Плата ће им бити 180 динара месечно. На име тога, требало је послати 5 динара Господину Гордону, Ad. Shepherd, 23, Carnaby street, Regent street, у Лондону. И првих дана после огласа почеше долазити маса писама, дневно неколико стотина, из Париза, Амстердама, Берлина, Базела, Анвера и Хага. Г. Јордон је свакога дана долазио у број 23 Carnaby street. Ту није било ничега ни налик на неку канцеларију за врбовање, него само једна проста и скромна бакалница, на чијем је излогу писало: „Писма се овде предају.“ Г. Јордон је мирно примао пошту, а поштоноше су се дивиле толикој преписци. На тај начин он је примио више од 5000 динара. Наравно да жртве нису ништа чуле од Г. Јордону, који се од једном изгубио, не чекајући да му се плати за његов патријотски подвиг и за честиту и некористољубиву службу земљи. Истрагом се дознало да је то било неко врло сумњиво лице, по свој прилици странац. Али он је добро познавао срце људеко.

ИЗ СУДСКЕ МЕДИЦИНЕ

(НАСТАВАК)

17. Пример

Сумња у самоубиство. Ране на пречаги и слезини. Ево опет једног примера, који је вредан пажње због своје реткости. Један четрдесет и осмогодишњи човек нађен је јануара месеца у води обучен, мртав. И горњи и доњи капут били су закопчани до грла, а и хаљине и кошуља неповређени. Нико није ни сумњао, да нема пред собом утопљеника, па се за то и може лако појмити запрепаштење полицијских чиновника, кад су при свлачењу лешине нашли на њој — рану од метка! На секцији се утврдило, да је метак ушао у груди, да је пробушио пречагу и слезину, и да се задржао у рскавици код кичме. Плућа су била здрава и није било воде у њима. У ваздушним пролазима било је нешто мало кржаве пене; десна страна срца била је пуна крви, а лева празна. Језик је био стиснут међу зубима. У глави је била велика навала крви у венама, у стомаку је била извесна количина прљаве, мутне воде, а иначе је било све нормално. Рано изјутра из оближње куће крај језера чуло се лајање паса. Од једног места, недалеко од воде, на ком је био јако угажен снег, могли су се лепо распознати трагови од ногу све до воде. Као што се види, квалификовање дела у овоме случају није било баш лако. При добром посматрању се нашло, да је рана од метка била летална, дакле да смрт није могла тренутио настати. Дакле, по томе се могло закључити, да је та особа могла учинити још неколико корачаји ка језеру, и ту наћи смрт, као што су то издавали многи знаци на лешани. Што се тиче квалификовања дела, овде би се морало рећи, да је то било самоубиство, али само у том случају, ако се узме у обзир и та могућност, да је свест те особе остала чиста још за неко време, те да би се тиме објаснило закопчано одело. Како су капути и кошуља били потпуно неповређени, значи, да је у случају убиства, убица морао имати пред собом голу жртву, и да је тек после облачи онако, како је жртва нађена, а то би било врло необјашњиво. Још је једна околност утврдила лекарско мишљење, да је то био случај даљења. У џепу лешине нађен је револвер. Могло би се, истина, рећи, да је убица могао турити жртви револвер у џеп, али многи случајеви самоубиства по својој сличности са свим говором у потврду нашега мишљења.

Доцније се сазнало ко је била та непозната жртва. То је био некакав страни трговац, те је тако наше лекарско мишљење било потпуно утврђено.

ОГЛАШЕН ЗА ХАЈДУКА

Никола — Коле Васиљевић, из Танде, среза поречког, решењем начелства округа крајинског од 20 тек. мес. Бр. 9353, оглашен је за хајдука. Према овоме од данас је свакоме слободно убити Николу.

УХВАЋЕНИ

Управник београд. казног завода, известио је наше Уредништво, да је 16 о. м. од стране начелника ср. јасеничког окр. подунавског, — ухваћен и бегунац — осуђеник Тодор Митровић, Циганин — коритар који је на захтев његов — Управник — тражен преко „Пол. Гласника.“ И овај успех, управник приписује да је постигнут тражењем осуђеника преко листа.

ТРАЖЕ СЕ

Управа града Београда тражи ова лица*):

(НАСТАВАК)

Јована Брајевића, родом из Црне Горе;
Влагоја С. Алексића, родом из села Малинског у Црној Гори. Благоје има до 32 год., средњег је стаса, црномањаст је; зна занат столарски;
Софију Петровић, бив. собарица у Београду, родом из Брода у Славонији. Софија има 28—30 год.,
Луку Лакетића, келнера, родом из Земуна;
Пека Милошева, бив. агента у Фујуми;
Николу Ђорђевића, бив. служитеља из Београда;
Шука Јовановића, родом из Црне Горе.

ПОТ Е Р А.

Ђорђе Радосављевић, скитачки Циганин, који је по потерници ранијој у „Полиц. Гласнику“ а по распису начелника среза лужничког ухваћен у Аранђеловцу (види бр. 41 на стр. 320.) — поново је **побегао** из притвора ср. лужничког ноћу између 12 и 13 ов. м. проваливши зид апсански. Начелник истога среза актом од 13. ов. м. Бр. 5544. моли овим путем све власти у земљи да се Ђорђе озбиљно потражи и пронађени њему под јаким стражом спроведе. — Ђорђу је сада 50 година, раста средњег, висок 1.66 м. лица дугачког, са проседом брадом, коју је сада можда у цели прикривања обријао; *нос му је крњ у обе ноздрве, доња усница расечена*, бркова је великих и проседих, косе црне, — проседе; од одела носи сукнене чакшире и гуњ, на глави шајкачу, на ногама опанке. Ђорђе је врло опасан и препредени коњокрадица; пресудом јагодинског првост. суда под Бр. 10265, осуђен је био 25 маја 1894. г. на четири године робије због крађе коња, па је побегао био са рада из Љубичева где је робију издржавао, и све до сада налазио се у бегству; 29. јуна ове године украо је коња Николи Степановићу из Драјинца и због тога је био стављен под кривичну истрагу.

Ако Ђорђе буде ухваћен у близини Београда, треба га спровести преко Управе гр. Београда да се слика, јер је са робије побегао пре но што је уредништво сликало све осуђенике.

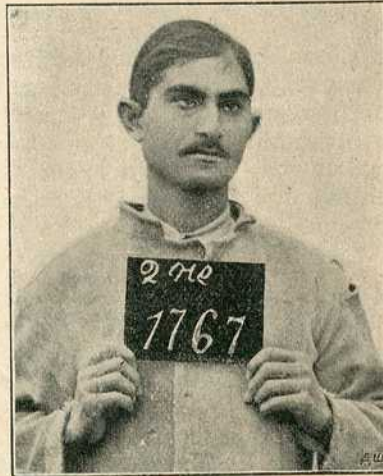
Петар Новаковић, слуга, родом из Аустро-Угарске, решењем шабачког првостепеног суда од 5 тек. мес. Бр. 24602, стављен је под поротни суд и притвор због крађе стоке Добросаву Милосављевићу из Табановића. Петар који је у бегству има 33 год., високог је стаса, образа дугих, бркова малих, црних; у лицу је плав, у оделу је сукненом. Наређује се тражење. Пронађеног треба стражарно спровести помен. суду, или Управи гр. Београда с позивом на Бр. 25332.

Мата Вуковић, Црногорац, који је стално живео у селу Берињу, округа топличког, 18. тек. мес. убио је Станка Ми-

*) Власт, која ухвати ма које од ових лица нека о томе одмах извести Управу града Београда ради даљих наредба.

тровића, Циганина из истог села и побегао. Мата има 35 год. средњег је стаса, црномањаст је, у лицу је пун, у оделу је сукненом. Наређује се живо тражење. Пронађеног треба стражарно спровести начелству округа топличког с позивом на Бр. 8950., или Управи гр. Београда на Бр. 25805.

Рајко Радовановић, Циганин, родом из Новака, окр. ваљевског, осуђеник београдског казног завода под Бр. 1767., побегао је 18. овог месеца са

рада из добричевске шуме у друштву са Илијом Алимпићем осуђеником. — Рајку је 29. година, при је у лицу као обично сваки Циганин, стаса је средњег, разрок. Осуђен је на осам година робије у лакој окову, зато: 1., што је ноћу између 15. и 16. фебруара 1896. год., у друштву са још четворицом ушао у затворену авлију Симе Леонтијевића из Кожуара, обио катанце са два његова вајата и покрао разне ствари, и 2., што је исте ноћи са истим друштвом обио два вајата Станку Лукићу из истог села па и њега покрао. Он је и раније бегео са робије. За проналазак његов наређује се жива потера; нађеног треба стражарно спровести Управи казног завода или Управи гр. Београда с позивом на Бр. 23190.

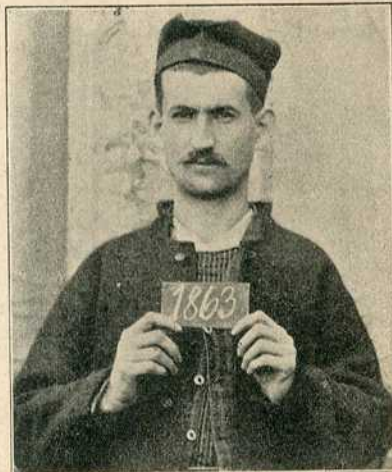
Илија Алимпић, Циганин, родом из Накучана, окр. подринског, осуђеник београдског казног завода под Бр. 2438., побегао је 18. овог мес. из добричевске шуме где је био на раду. Он је осуђен на 6 година робије у лакој окову, зато: што је 23. јануара 1896. год. украо једну кобилу Живану Поповићу, земљоделцу из Добрића, а пре тога опет вршио је крађе коња. Њему је 28 год., средњег је стаса, црномањаст у опште. Бегео је са робије и у прошлој години.

Наређује се жива потера за овим бегунцем. Пронађеног треба под јаком стражом спровести Управи београдског казног завода, или начелству окр. моравског с позивом на Бр. 2109, а може и Управи града Београда с позивом на акт под Бр. 23190.

Станимир Ковачевић, осуђеник београдског казног завода под Бр. 1863., побегао је са осуде из Топчидера 18. ов. мес. Он је осуђен на 15 год. робије зато: што је ноћу између 25. и 26. фебруара 1896. год. у друштву са још осам њих (од којих су двојица стрељани) на разбојнички начин напао на кућу Миленка Јевремца из Горачића и од овога изнудили новац и друге покретне ствари, на затим убили и Миленка и брата му Љубисава. Станимир је родом из Горачића, има му 23 године.

Наређује се жива потера за овим бегунцем; пронађеног треба под јаком стражом спровести Управи београд. казног завода, с позивом на Бр. 5467. или Управи града Београда, с позивом на акт под Бр. 35634.

Никола Павловић, из Косјерића, осуђеник беогр. казн. завода под бр. 3832., побегао је са осуде из Топчидера 18. овог месеца. Осуђен је на 15 год. робије у тешком окову зато: што је ноћу између 24. и 25. јануара 1892. год. обио дућан Недељка Јанковића трговца из Чачка и из истог украо извеспу суму новаца. До сада је бегео још два пута са робије, и кад то сад чини и по трећи, јамачно смера да изврши какав злочин. Њему је око 30 година. Наређује се живо тражење за одбеглим Николом. Пронађеног треба стражарно спровести Управи београдског казн. завода с позивом на Бр. 5467., или Управи града Београда с позивом на Бр. 25634.

Марко Нешовановић, осуђеник беогр. казн. завода под бр. 3300. побегао је са издржавања осуде 18. овог мес. из Топчидера. Он је осуђен на 12 год. робије у тешком окову, зато: што је ноћу између 16. и 17. августа 1896 год. у друштву са још двојицом извукао из куће Милована Вучићевића из Добраче и у намери да га убију довели су га у један поток и ту на њега пуцали из пушака, па пошто су га тешко ранили опљачкали га. — Марко је из села Дедине Вароши, окр. руд., има му 29 година. — За овим бегунцем наређује се жива потера. Нађеног ваља под јаком стражом спровести Упр.

Београд. казн. завода или Управи гр. Београда на Бр. 25634.

Јован Мијаџац, родом из Чадине, близу Пријепоља и **Мехо Н...** по народности Турчин, решењем начелства среза ваљевског стављени су под кривичну истрагу и у притвор због разбојништва извршеног над Николом Марковићем из села Причевића, истог среза. Јован има око 24 год., средњег је стаса, у једну губицу шкрбов, косе риђе, бркова малих, нема браде; у оделу је сукненом. Мехо има такође 24 год., њосав је, црномањаст, буџмаст; има велику главу; од одела пак има на себи: панталоне, шајкачу и гуњче. Оба разбојника у бегству су, па с тога начелник среза ваљевског депешом Бр. 9815., моли све полициске власти, да их у својим домаћајима најживље потраже и у случају проналаска њему под јаком стражом спроведу. Пронађени разбојници могу се спровести и Управи града Београда с позивом на Бр. 25806.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

У данашњем броју на првој страни, по уобичајној пракци доносимо слику новог инспектора министарства Унутрашњих дела, г. Косте Д. Јездића, бив. начелника округа пожаревачког, који је указом Његовог Величанства Краља постављен на место г. Але Стевановића, садашњег начелника окр. моравског.

Можемо са задовољством извести наше читаоце, да је и г. Јездић обећао уредништву своју сарадњу, на правничко-полицијском делу.

Имамо још бројева из I полгођа за претплатнике који примају наш лист од 1. Јула о. г. који желе да имају целу годину, могу их добити.

Молимо скупљаче, да јесу покупењу претплату одмах пошаљу уредништву јер је новац врло потребан.